

G A D E S.

GADITANAE Insula latus australe hæc tabula repræsentat, in cuius suprema parte, venustè exprimitur, quoniam pacto, Promontorium S. Sebastiani in mare se latè extendat, & qua ratione æstiuo tempore cōtra Turcarum, Maurorum & aliorum hostium excursiones, qui piraticam hinc frequenter hostiliter exercent, admōdum diligentes instituantur vigiliæ, iuxta duas præcellas turres, quæ inde Torres de Guardia nomen habent. Commeat eò singulis noctibus civium turma ex Gaditano oppido, hora vndecima, & vicissim altera hora noctis secunda, quibus præsunt præfecti siue ductores duo, qui ex stramine, malleolis, cæteraque materia incendio apta, faces ardentes hastis affixas sursum tollunt, quod excubatores in promontorio S. Sebastiani conspicientes, ipsi pari ratione ignibus facibusque incensis, idem vigiliæ signum edunt, quod vltra fretum in ipsis Hispaniæ limitibus in oppido Ronda simili correspondenti instituitur. & ex Herculeis turribus ad Insulam S. Petri, vnde Barcinonam vsq; & per totam quasi Hispaniam, quæ passim multas tales vigiliarum turres habet, quas Atalayas vocant, mutuis Vulcani indicijs bis omni noctu se probè vigilare ostendunt. Quod si autem contingat piratas, vel hostes se aliquos proderè, excubator statim tot ex statione sua exhibet faces, quot triremes in mari, bona obseruatione se conspexisse existimat: Si verò plures sint, quàm is obseruare, vel obscura nocte satis accuratè numerare queat, faces ignesq; ex turri & specula sua frequentes, absque vllius numeri consideratione, deorsum in terram deiecit, vt hinc proximus excubator intelligere queat, quidnam periculi imminet, & quid excubatori proximo simili indicio significandum veniat. Quod si verò contingat prædones piratasque ex nauibus rapinarum studio in terram cōscendere, quorū in vicinia sunt piscatores atque ruricolæ statim ad has Attalayas turres sui conseruandi gratia, fuga sibi consulunt, turres conscendunt, & portis (quæ angustæ & ferreæ sunt) clausis, scalas ad se attrahunt, Et quia hostes, tota vicinitate, tanta excubatorum vigilanti diligentia excitati, diutius in continenti, tutò harere nequeunt, non admodum diu, in necessaria hac captiuitate, innocentes detinentur.

De Gadibus porrò hæc, quæ sequuntur, Benedi. Bordonius. Gadira, Græcis Gades, Latinis Erythea, ab his qui ex Erytheo mari illuc appulerant, nominatur. Alij Iunonis Insulã, nunc Gades appellant. In longitudinè trans Alpes miliaria 40. se porrigit, viros præstantes gignit & educat. Quin hoc vnū oppidū, eodem tēpore 50. equites suppeditare potest, quod vix de vllò Italiæ oppido præterq; de Padua fertur, fuit & quidã oppido Neapoli ortus, vir celebris, qui rebus magnificè gestis gloriosè triumphauit. Porrò incolæ horū oppidorum, Gadij scilicet & Neapolis, vrbem simul cōstruxerunt, eiq; Didimã nomen indiderunt, vbi summa ad delectationem amœnitas. Inter cætera etiam foemina intemperantes quondam, & in omni libidine petulantes, effusæ, dicaces, Romam sæpius, questus habendi causa excurrerant: Masculini sexus personæ scurriliter faceti, cauillantes, moriones, saltatores, fraudulentis, & callidi, quorum exercitiorum studio multi ex varijs Europæ locis illuc cōmeabunt. De ædificatione GADII hæc memorant. Tyrios olim Apollinis oraculū consultiisse, quoniam loci vrbem fundarent; illisque responsū, ad Herculis columnas. Quas cum attigissent, arbitrati mundi illic finem, in vrbe ad occasum sita, fanum quoddam, super creta columna octo cubitos oblonga, erexerunt, meridiem respicientis, quæ res posteris occasionem Herculis columnas nominandi præstitit. Quod itaque illuc tanquam in portum ex longâ nauigatione venissent, solenne statuerunt Herculi sacrificium; existimantes illius operã se illuc saluos appulisse, persuasi à flaminibus ibi extremos Orbis fines terminari, nec vltius nauigari licere. Polybius refert, in fano illo fontem aquam dulcissimam scaturire, cuius effectum maris aquæ directò contrariari: hæc scilicet crescente, illam decrescere, nec pariter exhauriri. Causam hanc voluit. Aërem, qui ex terræ visceribus exhalatur dum crescente mari clauditur, impediri, & in inferiores partes repelli, vnde fontis cursum reprimat, & exinde aquam sustineat: verum decrescente mari, terræ superficies aquis liberatur, & per hoc aër etiam solutus, naturaliter erumpit, sicque fonti nullo amplius impedimento districto aqua luculenter suppetit. Incolæ vulgò hoc miraculi instar Herculi acceptum ferunt. Arbor etiam illic conspicitur ramis in terram præpenderitibus, cuius frondes gladij formam exprimunt, cubitum longi, & quatuor digitos lati, fructum fert palato suauem. vbi ramum quis amputat, lac emanare, radicem euulsam instar rubri minij fulgère. Pascua huius Insulæ ad eò foecunda & vbera, vt pecora ibidem palantia talè lac suppeditent, quod non per se, sed commixta lymphâ coagulari & caseus formari necesse sit, quin, ni mēstruè venã pecoribus illis incidatur, nimio abdomine suffocanda metuitur. Et hæc ratio adfertur, cur Geryonem eodem loci armenta sua pauisse comminiscantur, Versus Alpes Betica sita est. In Oceano Occidentali à freto Herculeo sexaginta miliaribus distans. Pindarus vates Gaditanam nominat, collocatur in quarto climatè, decimi paralleli; diès longior, horis quatuordecim & semis computatur.

Inferior hæc tabula pars typum exprimit piscaturæ Thynnorum, quæ in Gaditana hac insula à prima Maij ad 15. Iunij diem, inter duas Herculeas turres, quotannis instituitur, quamdiu induciæ permittuntur omnibus banditis, validis mendicantibus, profugis & vagabundis, vt mercede conducti, in piscatione ista laborent. Ipsius piscationis tempore omnis vicina his turribus Insulæ Regio, iusto quasi exercitu & castris occupata est. Multa enim passim fixa cadurca, & erecta tentoria, tabernæ, cœnopolia, cauponaria videntur, nec Veneris officinæ desunt. Magna populi frequentia tam ex Gaditana vrbe, quàm ex ipsa etiam Hispania, piscationis visendæ gratia huc spaciatur venit. Thyani pisces in Oceano Germanico degunt. Mensibus verò Maio & Iunio, dum generare intendunt, naturali ductu angustum locum, & vhemētiorē maris fluxum inquirunt, quem nusquam commodiorem, quàm in Herculeo freto inueniunt, vbi totius maris impetus, in trium miliarium angustias coarctatur, huc igitur gregatim magno numero, certo anni tempore commeant, quorum immensam multitudinem, iucundo ac solenni spectaculo Gaditani capiunt. Et id quidem hæc ratio. Tres cubitos vt plurimum longi sunt, crassi per medium, quantum vtrisque vlnis iustæ magnitudinis homo complecti potest, vtrinque in remi modum gracilescunt, fusco & subceruleo colore, dorso extra mare præminent. Et dum magno agmine in freto passim natate ab eo videntur, qui ad hoc in turri vicina constitutus est, is linteo piscatoribus passim in cymbis cum retibus & laqueis latentibus signum edit, ex quo ipsi iam ad nauigandum & retia (quæ longa sunt ex chordis grandioribus) explicanda intelligunt. Quod dum solerter ac gnauiter faciunt, Thynnorum multitudinem sensim ac paulatim ad Insulæ solum adigunt, & quandoque duo millia, quandoque vltra mille octingentos, sexcentos vel quingentos vna vice larga, periuicunda & fructuosa captura irretiunt. Qui dum se captos & terræ vicinos animaduertunt, saliant & tumultuantur valdè: sed eos hoc modo tumultuando a dnatate expectant, & singuli, singulis, nudi, in mare occurrunt, habentes in brachio chordam, cui alligatus est vncus (hos hamioras proinde, nō malè dixeris) quem pisci iniiciunt, & chordam illi helluanti dimittunt, donec vehementer volutando exanguis deficiat, & sic caprum ad se pertrahunt, & in designatam ad hoc institutam publicam domum, La Stanca nuncupatam, deferunt, vbi frustatim cæfos in cadis & tonnis salis condiunt, & magno questu in Hispania & Italia vendunt. Ex capitibus & spinis adustis, multum liquoris & abdominis conquirunt, quo piscis instar, in ozium obturatione vtuntur. Fortasse & Strabo Geographiæ libro tertio de hac aut simili piscatione intelligendus, quando inter cætera scribit, Frequens autem Thynnaus magnus & pinguis horum impellitur.